

Korrupsioni në Veriun e Kosovës

Advocacy Center
for Democratic Culture

Cika Jovina 3, North City Center, North Mitrovica
+381 (0) 64 1177871 | +383 (0) 44 539 852
www.acdc-kosovo.org | office@acdc-kosovo.org

Korrupsioni në veriun e Kosovës

Shënim:

Ky grant mbështetet nga Programi i Shoqërisë Civile për Shqipërinë dhe Kosovën, financuar nga Ministria e Punëve të Jashtme e Norvegjisë dhe e menaxhuar nga Fondacioni Kosovar i Shoqërisë Civile (KCSF) në partneritet me Partnerët Shqipëri për Ndryshim dhe Zhvillim (PA).

Përmbajtja dhe rekomandimet nuk përfaqësojnë qëndrimin zyrtar të Ministrisë Norvegjeze të Punëve të Jashtme dhe Fondacionit Kosovar të Shoqërisë Civile (KCSF).

Rritja e reagimit institucional ndaj korrupsionit në verë të Kosovës

Norwegian Embassy

Dhjetor 2021

Hyrje

Si pjesë e projektit "Rritja e reagimit institucional ndaj korrupsionit në veriun Kosovën", Qendra Avokuese për Kulturë Demokratike (ACDC) zhvilloi një pyetësor mbi perceptimin dhe qëndrimin e qytetarëve për gjendjen e korrupsionit.

Ky hulumtim synon të vlerësoi perceptimin e korrupsionit në komunat veriore, si dhe qëndrimin e qytetarëve për ndikimin e korrupsionit në institucionet vendore. Anketa u zhvillua në katër (4) komuna në veriun e Kosovës (Mitrovica e Veriut, Zveçani, Zubin Potoku dhe Leposaviqi) në periudhën prej 18 nëntor deri më 5 dhjetor 2021, në një mostër prej 400 të anketuarve.

Instrumenti matës është hartuar në formën e anketës së një pyetësori për të mbledhur kategoritë e mëposhtme të të dhënave: 1) të dhëna socio-demografike; 2) Niveli i kënaqëshmërisë me shërbimet e ofruara nga vetëqeverisjet lokale në komunat e përfshira në anketë; 3) Vlerësimi i transparencës në punën e institucioneve, 4) qëndrimi i qytetarëve për praninë e korrupsionit në institucionet publike.

Përveç pyetësorit, gjatë hulumtimit u organizuan 3 fokus grupe me anëtarë të 4 komunave në veri. Pjesëmarrësit ishin punëtorë komunalë, anëtarë të shoqërisë civile si dhe qytetarët e zakonshëm. Grupet e fokusit synonin të merrnin informacion më të saktë mbi gjendjen e korrupsionit në veriun e Kosovës. Të dhënat e marra përpunohen nga analiza përkthuese statistikore.

Metodologjia e Kërkimit

Hulumtimi përfshinte një kombinim të disa metodave metodologjike, cilësore dhe sasiore, nëpërmjet zbatimit të sondazheve online, fokus grupeve, analizës së raporteve të disponueshme, burimeve dhe hulumtimeve të kryera në periudhën nga viti 2018 deri në vitin 2022. Anketa u krye përmes platformës së Google dhe përfshinte 406 të anketuar, bazuar në një mostër të rastësishme përfaqësuese sipas vendbanimit. Fokus grupet përfshinin përfaqësuesit e qeverive lokale në veriun e Kosovës, organizatat e shoqërisë civile, institucionet gjyqësore, qytetarët dhe mediat. Të dhënat e pyetësorit janë përpunuar në analizën e të dhënave të Google, ndërsa një raport narrativ i fokus grupit është përdorur për të dhënat e marra nga fokus grupet.

Metoda e hulumtimit: Anketa e internetit dhe fokus grupet ¹

Vendi: Mitrovica e Veriut, Zveçan, Zubin Potok dhe Leposaviq

Periudha e realizimit: 18 Nëntor – 5 Dhjetor 2021

Mostra: 406 respondent

Shembull Përshkrimi: Nga një total prej 406 të anketuarve, 41% e të anketuarve janë meshkuj, dhe 59% janë femra.

Lloji i mostrës: mostra e rastësishme përfaqësuese e shtresuar, bazuar në komunën e banimit

Vendshtresim: Moshë, niveli i arsimit dhe statusi i punësimit

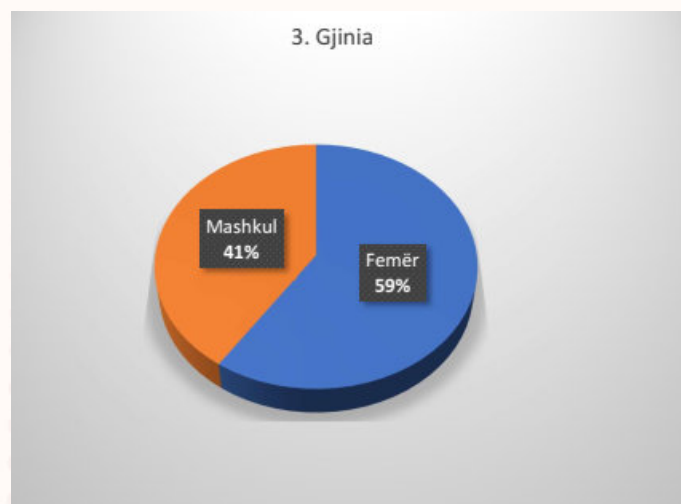
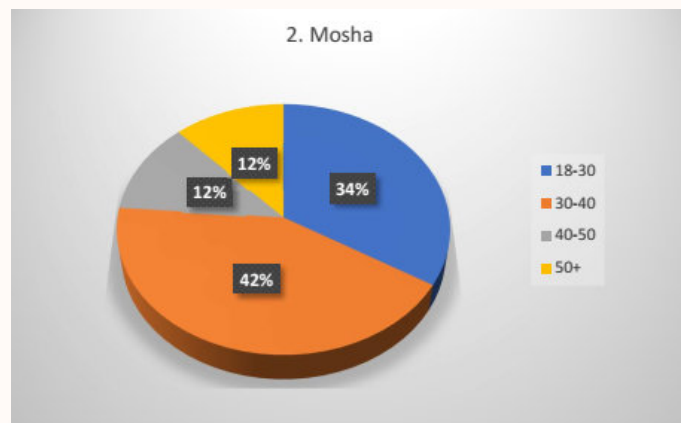
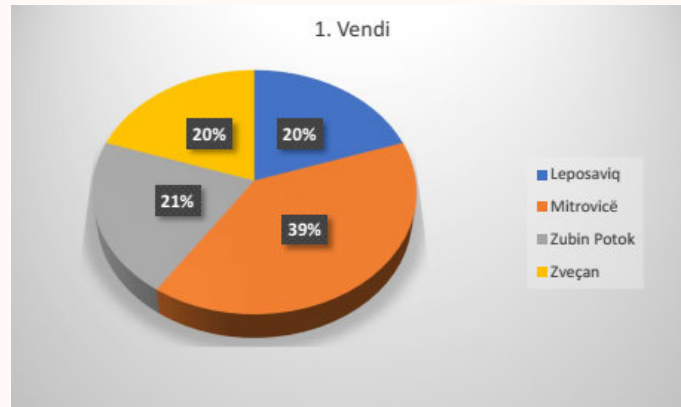
¹ Fokus grupet u mbajtën në Mitrovicën e Veriut më 17, 22 dhe 26 nëntor 2021.

Rezultatet Kryesore

- 49% e të anketuarve u përgjigjën se ishin të detyruar të tërheqin disa vargje ose të paguajnë për një shërbim më pas
- 39% do të raportonin korrupsionin nëse e hasnin në një nga institucionet në veri të Kosovës
- 38% e të anketuarve mendojnë se përgjegjësia penale do të ishte më efektive në luftën kundër ryshfetit dhe korrupsionit

Përmbledhje e hulumtimit - perceptimi i çështjeve kyçe

Demografikët

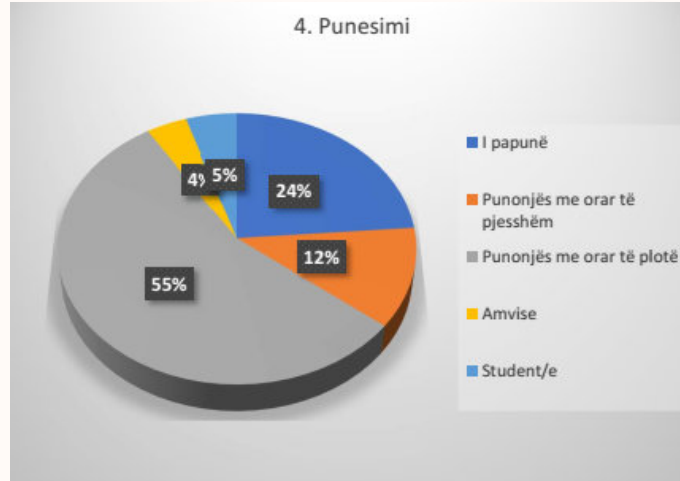

Ritja e reagimit institucional ndaj korrupsionit në very të Kosovës

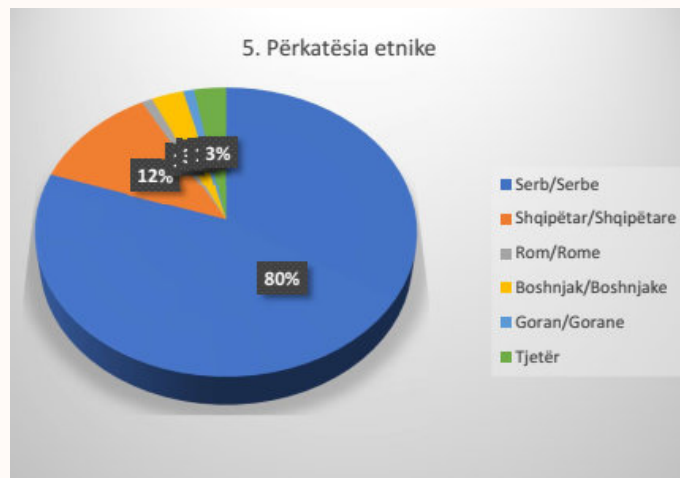

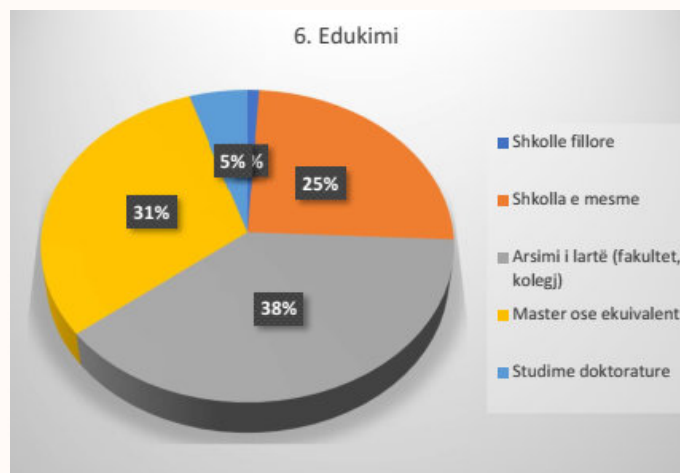
4. Punesimi

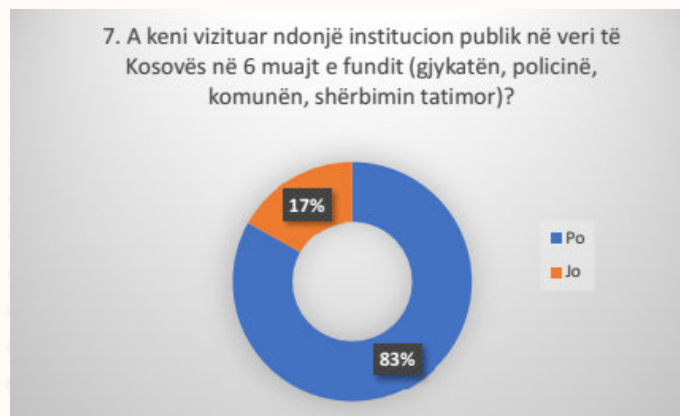
5. Përkatësia etnike

6. Edukimi

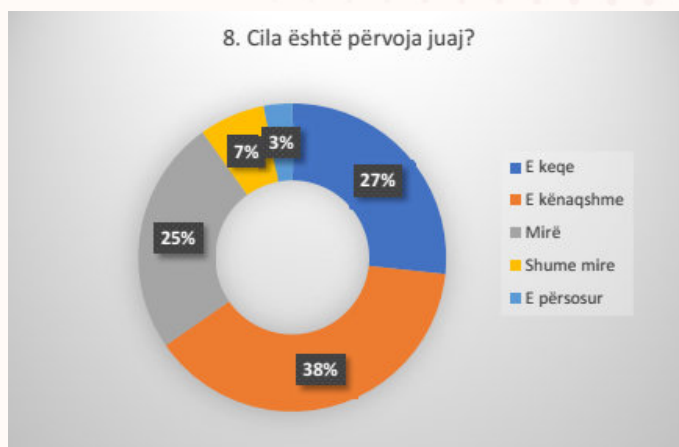
7. A keni vizituar ndonjë institucion publik në veri të Kosovës në 6 muajt e fundit (gjykatën, policinë, komunën, shërbimin tatimor)?

Rritja e reagimit institucional ndaj korrupsionit në veri të Kosovës

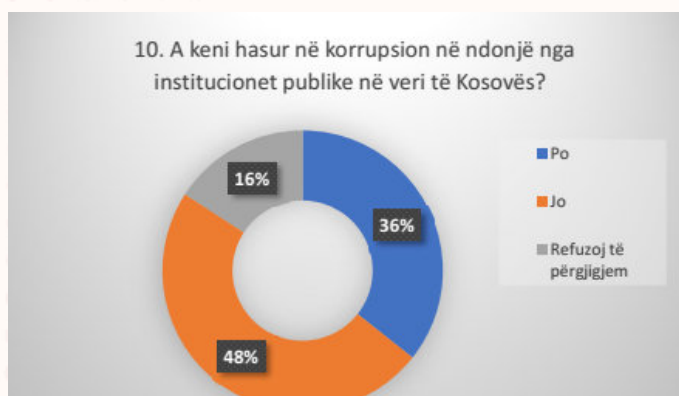
Qytetarët rregullisht përdorin shërbimet e institucioneve publike, deri në 83%, ndërsa 17% u përgjigjën se nuk kanë vizituar institucionet publike, dmth., ata nuk kishin nevojë t'i vizitonin. Kjo tabelë tregon nevojën e qytetarëve për shërbimet e institucioneve publike.

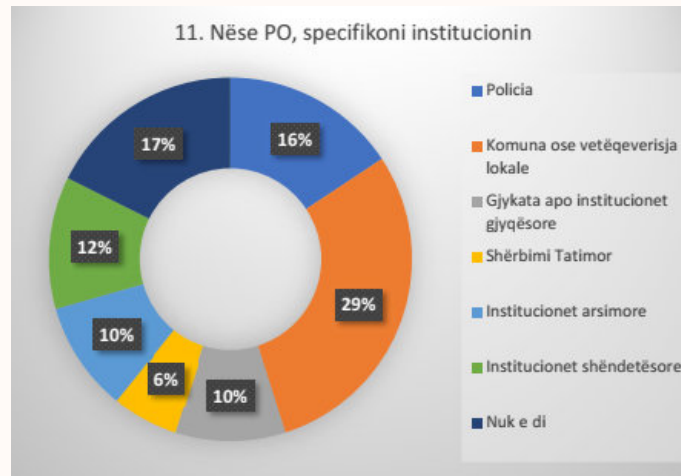
Kur u pyetën se çfarë lloj përvoja kanë hasur, numri më i madh i qytetarëve të anketuar u përgjigjën në mënyrë të kënaqshme, 38%. Ajo që duket shqetësuese në këtë tabelë është se qytetarët vënë "përvojë të keqe" në vendin e dytë, 27%, "mirë" 25%, ndërkohë që ka pasur përvoja më pak të shkëlqyera, vetëm 3%. Hendeku i madh midis "të kënaqshmes" dhe "përvojës së shkëlqyer", vlerat e përafërta të "të këqija" dhe "përvojat e mira" tregojnë se përvoja e qytetarëve nuk është në nivelin më të lartë të mundshëm.

Kur u kërkua për mendimin e tyre mbi institucionet, qytetarët u përgjigjën: "neutral", deri në 53%, "e keqe" 27%, dhe "e mirë" vetëm 20%. Përveçse, duke theksuar lidhjen me pyetjen e mëparshme, këto të dhëna tregojnë se qytetarët nuk kanë një opinion të lartë të institucioneve publike, gjë që tregon nevojën për t'i sjellë institucionet më pranë qytetarëve. Pasi që nuk është theksuar se cila zonë është menduar, konsiderohet se institucionet duhet të përmirësojnë qasjen, shërbimet dhe mënyrën se si ata punojnë.

Në këtë pyetje u përgjigjën negativisht pothuajse gjysma e të anketuarve, më saktësisht 48%, ndërsa 36% u përgjigjën në afirmativ. 16% refuzuan t'i përgjigjen kësaj pyetjeje. Gjysma e të anketuarve deklaruan se nuk hasnin në korrupsion në institucionet publike, gjë që inkurajon punën e mëtejshme me institucionet për të zvogëluar numrin e takimeve me korrupsion dhe për të rritur efikasitetin e institucioneve vendore.

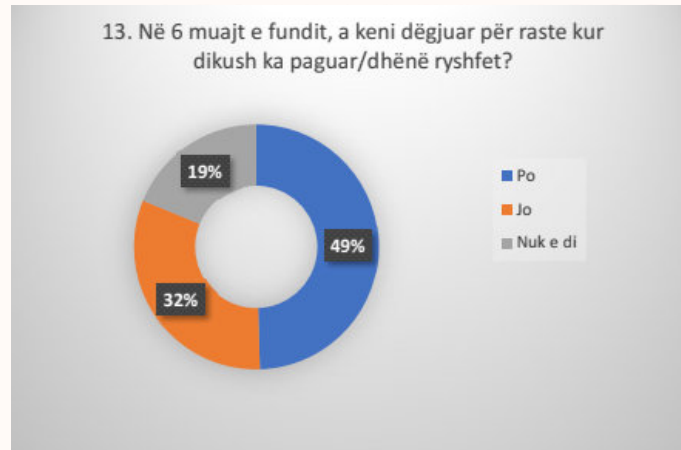

Të anketuarit që u përgjigjën afirmativ ndaj pyetjes së mëparshme i'u kërkua të zgjidhnin në mënyrë specifike institucionin që po i referoheshin. Pjesa më e lartë shkoi në komunë, e cila nënkupton që qytetarët mendojnë se ata më së shpeshti hasin korrupsionin në atë institucion, sepse është më e zakonshme që të gjendet në punën e komunës. Në vendin e dytë, ekziston policia, ndërsa vendi i tretë ndahet nga institucionet gjyqësore dhe arsimore.

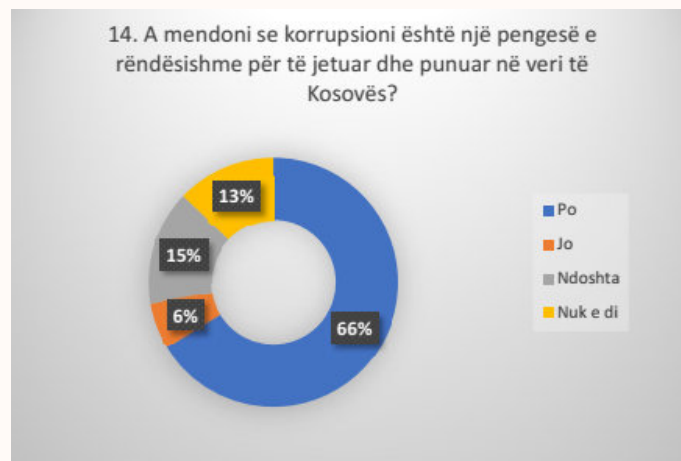
Të dhëna të ngjashme janë marrë në fokus grupet. Kur u pyetën se çfarë ishte problemi me policinë, shumica e pjesëmarrësve të fokus grupeve theksuan se sektori i kontrollit të trafikut ishte ai ku ata hasën më shumë korrupsion.

Për këtë pyetje, pothuajse gjysma e të anketuarve, 49%, u përgjigjën se ata ishin në një situatë për të paguar një shërbim më pas ose u detyruan të kërkonin një lidhje me stafin e punësuar në një institucion të caktuar për të marrë shërbimin e tyre, 39% janë përgjigjur negativisht, dhe 12% refuzuan t'i përgjigjen kësaj pyetjeje. Përçindja e madhe e treguar në këtë tabelë tregon nevojën për punë të intensifikuar me institucionet vendore. Në fokus grupet, pjesëmarrësit shtuan se, përveç faktit se shumica e tyre besojnë se ndërlihdjet personale dhe ryshfeti (në formë të dhuratës) janë thellësisht të rrënjosura në kulturën e Ballkanit, është bërë pak punë për të ndryshuar perceptimi i popullsisë dhe për të treguar pasojat afatgjata të korrupsionit.

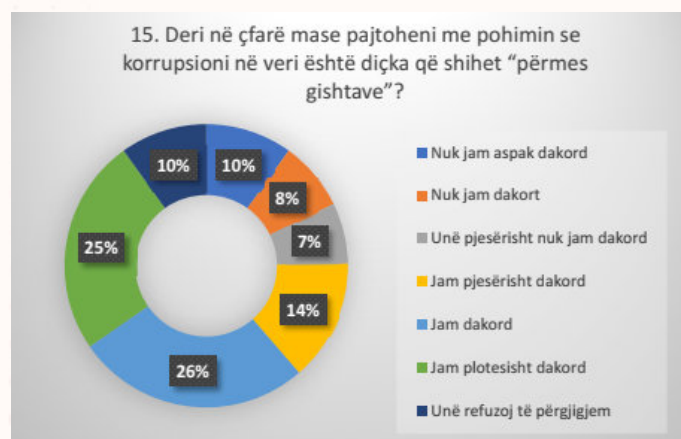

Rezultatet në përvojat indirekte nga mjedisi janë të ngjashme. 49% e të anketuarve thanë se kishin dëgjuar për rastet e rryshfetit dhe korrupsionit, ndërsa 32% nuk kishin dëgjuar për raste të tilla. 19% thanë se nuk e dinin përgjigjen për këtë pyetje. Përgjigjet e fokus grupeve konfirmuan këto rezultate.

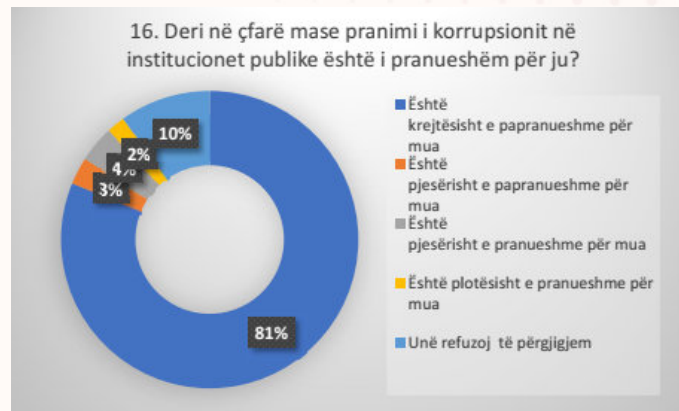

Në këtë pyetje u përgjigjën pozitivisht me 66% e të anketuarve, gjë që tregon një pamje unike të situatës nga perspektiva e qytetarëve dhe vetëm 6% e të anketuarve thanë se korrupsioni nuk është një pengesë e rëndësishme për të jetuar dhe punuar në veri të Kosovës. 15% u përgjigjën me "ndoshta", ndërsa 13% u përgjigjën me "Unë nuk e di".

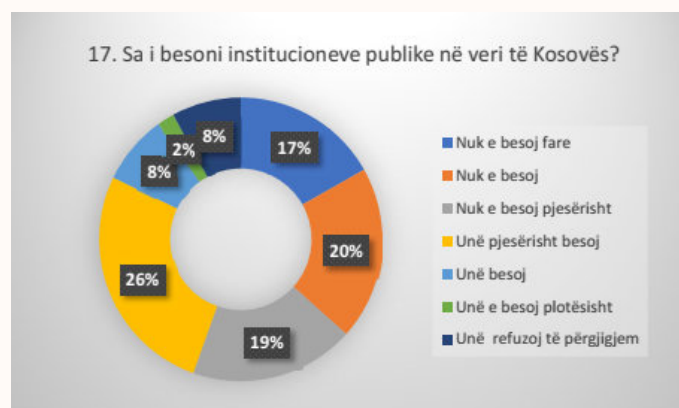
Nga kjo tabelë mund të shohim se qytetarët janë të vetëdijshëm për pasojat e mundshme në të ardhmen dhe e kuptojnë qartë ndikimin e korrupsionit.

Nga tabela e bashkangjitur, mund të shohim se shumica e të anketuarve pajtohen me deklaratën pjesërisht ose në mënyrë të plotë, 65%. Pjesëmarrësit e grupeve të fokusit gjithashtu arritën në përfundimin se korrupsioni është një zakon i rrënjësor thellë i popullit të Ballkanit, pavarësisht nga vendi në të cilin jetojnë.

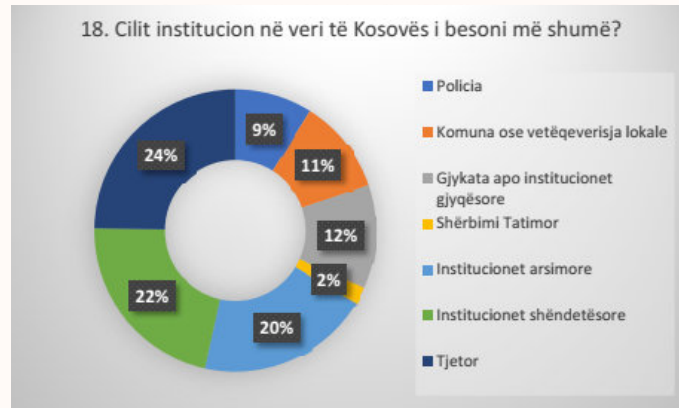
Grafiku tregon se shumica dërrmuese e të anketuarve ranë dakord që fenomeni i korrupsionit në institucionet publike është plotësisht i papranueshëm, 81%. Ndërsa vetëm 2% u përgjigjën se është plotësisht e tolerueshme për ta. 10% e të anketuarve nuk duan t'i përgjigjen kësaj pyetjeje. Rezultatet e kësaj pyetjeje tregojnë një vetëdije të madhe për dëmtimin e korrupsionit dhe se qytetarët janë të vetëdijshëm për të.

Besimi i qytetarëve u shpërnda në rezultate si më poshtë:

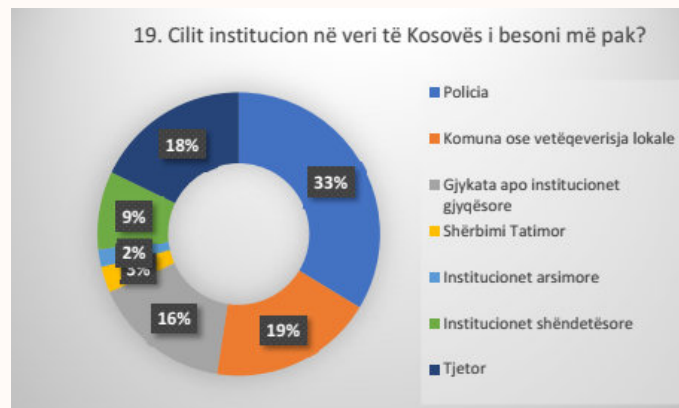
Unë plotësisht nuk besoj 17%, unë nuk besoj 20%, unë pjesërisht nuk besoj 19%, unë pjesërisht besoj 26%, unë besoj 8%, unë plotësisht besoj vetëm 2%, dhe 8% nuk duan të përgjigjen këtë pyetje. Brenda në këto të dhëna tregohet se përveç punës për të reduktuar korrupsionin, duhet të punojmë edhe për përfshirjen e qytetarëve në punën e institucioneve për të rritur nivelin e besimit.

Pjesëmarrësit e grupeve të fokusit theksuan se besimi në institucione nuk është i fortë, sepse ato janë relativisht institucione të reja dhe kjo është arsyeja që sistemi nuk është plotësisht funksional. Një grup i pjesëmarrësve deklaroi se nuk u besojnë sepse besojnë se ata nuk punojnë në interes të pakicave në Kosovë.

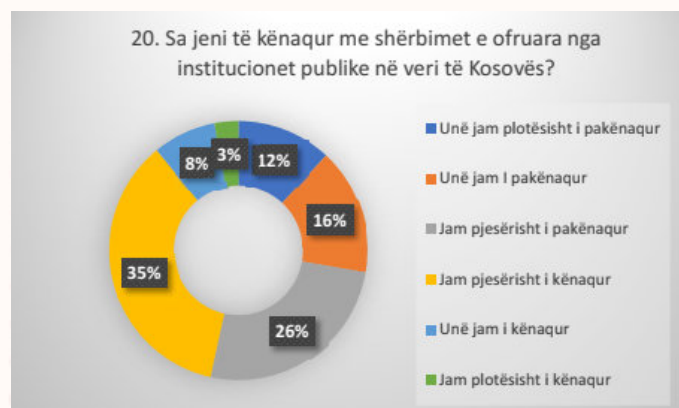

Kur është fjala për institucionin në të cilin qytetarët kanë besimin më të madh, përqindja më e lartë u përgjigj institucioneve shëndetësore me 22%, pasuar nga institucionet arsimore me 20%, atëherë institucionet gjyqësore me 12%, vetëqeverisjen lokale me 11%, policinë me 9%, dhe më së paku përqindja në administratën tatimore 2%. Është alarmuese që 24% e të anketuarve deklaruan se kanë besimin më të madh në një institucion tjetër përveç se institucioneve të mësipërme.

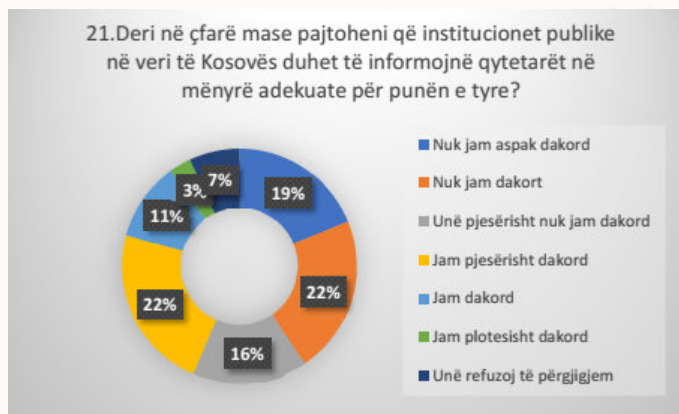
Përveç faktit që mbështetja është e vështirë për të fituar dhe ruajtur, rezultatet tregojnë se institucionet duhet të sjellin veten më afër qytetarëve për të rritur besimin.

Përgjigjet për këtë pyetje janë në harmoni me atë të mëparshme, kështu që institucioni në të cilin qytetarët kanë më pak besim është policia me 33%, e ndjekur nga komunat me 19%, gjyqësori me 16%, shëndetin me 9%, administratën tatimore me 3%, institucionet arsimore me 2% dhe 18% të të anketuarve deklaruan se kanë besim më të vogël në një institucion tjetër. Përveç kësaj, pjesëmarrësit e grupeve të fokusit deklaruan se besimi më i vogël në këtë institucion (policia) është për shkak të sektorit të kontrollit të trafikut, por edhe policisë kufitare, si dhe për shkak të integritetit të dobët të sistemit policor. Meqë përqindja më e lartë në këtë tabelë shkon në polici dhe komuna, vendosja e besimit midis këtyre institucioneve duhet të jetë e domosdoshme për këto institucione.

Kur është fjala për kënaqësinë me shërbimet e ofruara nga institucionet publike, qytetarët u përgjigjën në këtë mënyrë: "Unë jam plotësisht i pakënaqur" me 12%, "të pakënaqur" me 16%, pjesërisht të pakënaqur me 26%, ndërsa "pjesërisht të kënaqur" me 35% %, "i kënaqur" me 8%, ndërsa "plotësisht i kënaqur" me shërbimet e institucioneve publike është më pak se 3%. Këto të dhëna mbështesin faktin se ka një hendek midis institucioneve, shërbimeve që ato ofrojnë dhe qytetarët në anën tjetër të cilët ndjejnë një lloj pakënaqësie. Meqenëse përqindja më e lartë shkon në "të pjesëshme" (të kënaqur dhe të pakënaqur), mund të thuhet me siguri se institucionet kanë nevojë për përmirësim të lehtë për ta kthyer atë përqindje në favor të qytetarëve.

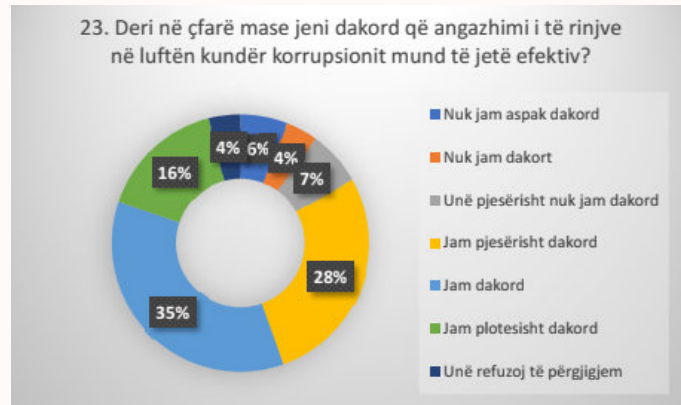
Të anketuarit komentuan masën e informimit të qytetarëve në mënyrë adekuate për punën e institucioneve sin ë vijim:

19% krejtësisht nuk pajtohen, 22% nuk pajtohen, 16% pjesërisht nuk pajtohen, 22% pajtohen pjesërisht, 11% pajtohen, ndërsa përsëri përqindja më e ulët e qytetarëve që mendojnë se institucionet informojnë në mënyrë adekuate për punën e tyre është vetëm 3%, ndërsa 7% refuzuan të përgjigjen. Kjo tabelë na tregon se më shumë se gjysma e qytetarëve kanë ose një vlerësim krejtësisht negativ ose disi negativ të informimit të qytetarëve.

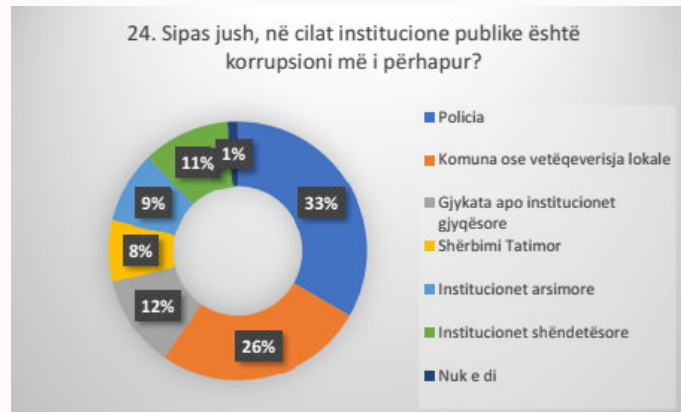
Këto të dhëna përputhen me të dhënat e marra nga fokus grupet dhe theksojnë nevojën për komunikim më të mirë midis institucioneve vendore dhe qytetarëve. Fokus grupet vlerësuan punën e Mitrovicës së Veriut në këtë fushë për shkak të pranisë së saj në rrjetet sociale ku paraqiten veprimet dhe puna, të cilat potencialisht sigurojnë dukshmërinë e punës dhe rezultateve të komunës.

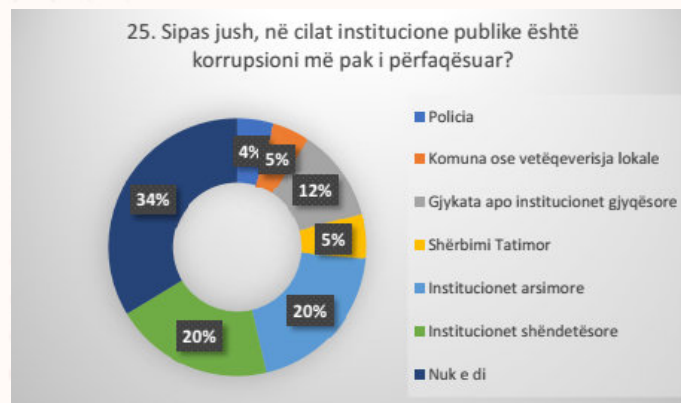
Grafiku i bashkangjitur tregon se 38.7% e të anketuarve nuk besojnë (pjesërisht ose tërësisht), se shoqëria civile mund të ndikojë në punën e institucioneve publike, pasi 50% besojnë se organizatat mund të ndikojnë në punën e institucioneve publike. Pjesëmarrësit e fokus grupeve deklaruan se ka pak OSHC aktive me besueshmëri që mund të ndikojnë në ecurinë e institucioneve, të cilat mund të shërbejnë si një ftesë për bashkëpunim aktiv dhe bashkëpunim më të mirë për t'u bërë, duke mbetur një urë midis qytetarëve dhe institucioneve.

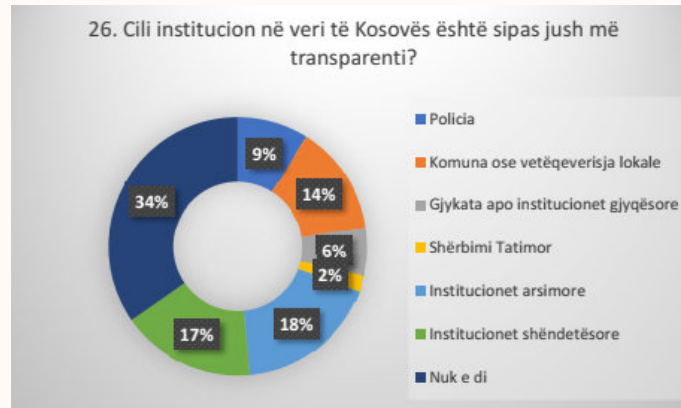
76.2% e të anketuarve thanë se ata plotësisht ose pjesërisht pajtohen se angazhimi i të rinjve mund të jenë efektiv në luftën kundër korrupsionit. Ky rezultat i bënë thirrje të rinjve të veprojnë, por gjithashtu i tregojnë institucioneve rrugën që duhet të marrin, dhe kjo është për të angazhuar më shumë të rinj në aktivitetet e tyre. Pjesëmarrësit nga fokus grupet theksuan se të rinjtëve nuk i është dhënë mundësia e mjaftueshme dhe se sistemi aktual nuk kujdeset për nevojat e tyre, kështu që nuk e njih potencialin e tyre. Gjithashtu është theksuar se duhet bërë më shumë punë me popullsinë e grave në fuqizimin e tyre në mënyrë që ato të mund të marrin pjesë në proceset vendimmarrëse.

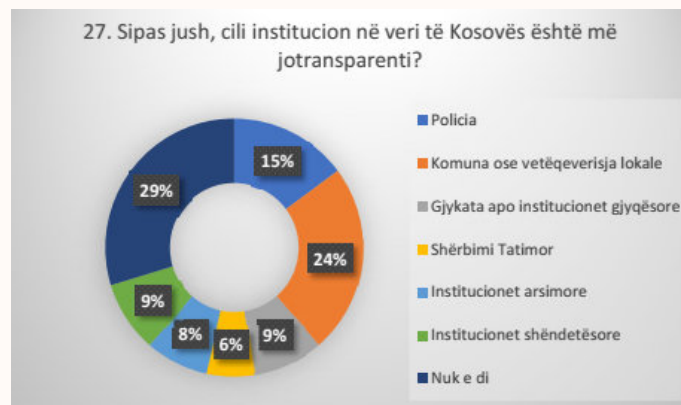
Sipas këtyre përgjigjeve, policia është një institucion udhëheqës me këtë çështje me 33%, ndërsa komuna është në vendin e dytë me 26% dhe gjykata në vendin e tretë me 12%. Gjithashtu janë të listuara edhe institucione të tjera, por këto tre zënë përqindjen më të lartë, gjë që tregon pikëpamjen e qytetarëve për punën e tyre. Fokus grupet analizuan këto institucione në detaje dhe kritikuan policinë për nivelin e lartë të korrupsionit në sektorin e kontrollit të trafikut dhe policinë kufitare për shkak të shumë rasteve të kontrabandës dhe aktiviteteve të paligjshme. Prokurimet publike, çështjet e tenderit, mungesa e informacionit me rëndësi ishin temat kryesore në lidhje me komunën. Sa i përket gjykatës, u përmend se disa raste janë zgjidhur jashtë sallës së gjyqit. Të gjithë këta shembuj shkaktojnë shqetësim, por gjithashtu shërbejnë si një paralajmërim për institucionet, sepse ata tregojnë se qytetarët vërejnë dobësitë e tyre.

Qytetarët përmendën institucionet shëndetësore dhe arsimore si ato në të cilat korrupsioni është më pak i përhapur, me përqindje të përafërt. Policia, komuna dhe gjykata morën vlerësimet më të ulëta, që është në përputhje me pyetjen e mëparshme. Çuditërisht, pjesa më e madhe e kësaj pyetjeje bie nën opsionin "Unë nuk e di", e cila flet për pavendosmëri të qytetarëve për të zgjedhur institucionin më të pakorruptuar.

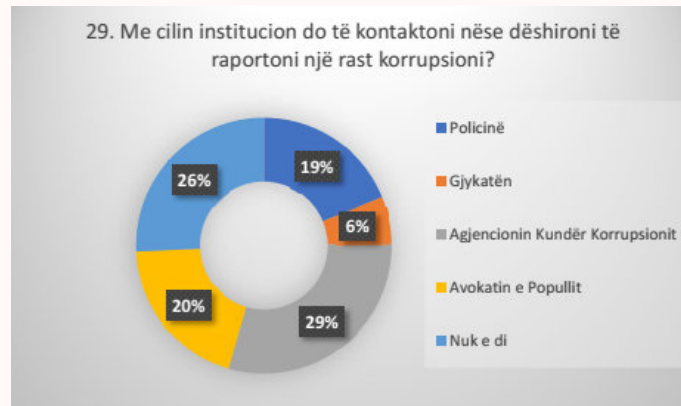
Kur është fjala për çështjen e transparencës, institucionet shëndetësore dhe arsimore vlerësohen më të mirët ndërsa komuna është në vendin e tretë. Përgjigjet e pjesëmarrësve të fokus grupeve janë në përputhje me këtë hulumtim dhe gjithashtu i kishin vlerësuar këto institucione si transparente në punën dhe aktivitetet e tyre në një farë mase. Në këtë pyetje, sikurse në pyetjen e mëparshme, përqindja më e lartë është dhënë nga opsioni "Unë nuk e di", 34%.

Si institucioni më pak transparent, të anketuarit i drejtohen komunës me 24%, pasuar nga policia me 15%, dhe institucione të tjera me një përqindje më të vogël. I pyetur nga fokus grupet pse ata mendojnë kështu, pjesëmarrësit thanë se rasti me komunën i referohet publikimit të dokumenteve të tenderit dhe thirrjeve publike, ndërsa për policinë i referohet mos publikimit të rasteve të rëndësishme ose dhënies së medias në hetime të rëndësishme.

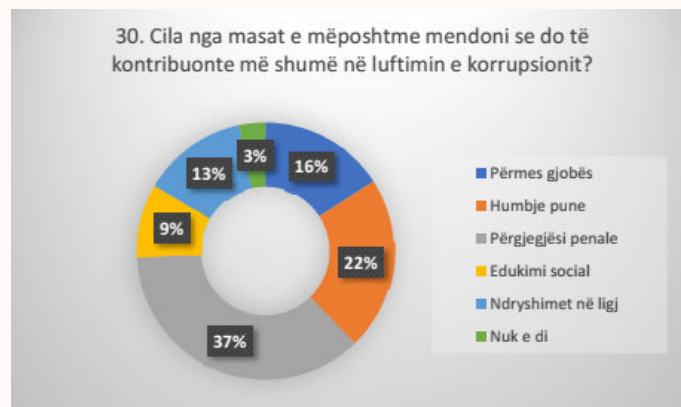

Kur u pyetën, nëse do të raportojnë korrupsionin nëse e hasnin, të anketuarit u përgjigjën: po, 39%, jo 9%, ndoshta 39% dhe, nuk e di 13%. Këto përgjigje tregojnë se ekziston nevoja që qytetarët të luftojnë korrupsionin dhe përqindja e atyre që hezitojnë ose ata që janë përcaktuar për "ndoshta", duhet të shërbejnë si një nxitje për institucionet për të përmirësuar punën dhe veprimin e tyre, për të vepruar së bashku, për të rritur së bashku numrin r njerëzve që do të raportojnë. Të dhënat e 39% të atyre që do të raportojnë korrupsionin nuk janë të kënaqshme, sepse ekziston nevoja për t'u përpjekur për përfshirje më të madhe të qytetarëve në këtë problem të rëndësishëm.

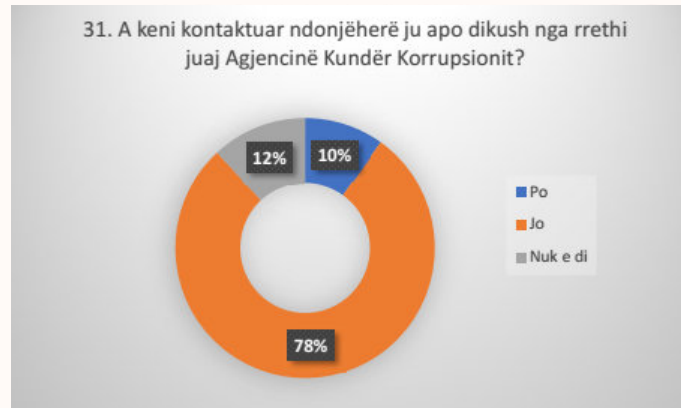
Si një institucion që duhet të ndihmojë, qytetarët vendosin për agjencinë e anti-korrupsionit në radhë të parë, pastaj institucioni i ombudspersonit dhe policia në vendin e tretë. Një e katërta e të anketuarve u përgjigjën se nuk dinin se kush duhet të ndihmojë, që flet për mosbesimin sistemik që duhet të punojnë si institucionet vendore dhe qendrore. Dukshmëria më e madhe e Agjencisë është gjithashtu e nevojshme në terren për të informuar qytetarët për të gjitha mekanizmat ligjorë në dispozicion për luftën kundër korrupsionit.

Pjesëmarrësit e fokus grupeve vlerësuan aktivitetet e Institucionit të Ombudspersonit dhe vunë në dukje se ata mbeten të gatshëm të flasin me policinë për këtë çështje.

Si një masë që do të kontribuonte më së shumti në luftën e korrupsionit, qytetarët përmendën përgjegjësinë penale ose burgimin prej mbi 37%, të ndjekur nga humbja e vendeve të punës prej 22%, një gjobë financiare prej 16% dhe ndryshimet ligjore prej 13%. Të anketuarit në këtë pyetje gjithashtu treguan pajtim me të dhënat e marra nga fokus grupet, gjë që tregon se korrupsioni nuk është i dënueshëm, domethënë se ka shumë pak vendime gjyqësore për aktet e korrupsionit. Edukimi social zë përqindjen më të vogël, 9%.

Pjesëmarrësit e fokus grupeve gjithashtu nuk kishin interes në arsim në këtë temë, gjë që konfirmon në masë të madhe domosdoshmërinë e njëjtë.

Kur u pyetën nëse ata kishin kontaktuar ndonjëherë Agjencinë Kundër Korrupsionit, vetëm 10% u përgjigjën afirmativisht, gjë që nuk korrespondon me perceptimin e korrupsionit të listuar më sipër. Një përqindje e tillë e vogël e raporteve do të thotë mosbesimi në sistem, dhe se mosbesimi duhet të zgjidhet sa më shpejt që të jetë e mundur. Kjo gjithashtu duhet të shërbejë si një mesazh për agjencinë për të promovuar më mirë veten në veri të Kosovës dhe për të informuar qytetarët për aktivitetet e saj dhe fushëveprimin e veprimeve për të sjellë shërbimet e saj dhe për të punuar më pranë qytetarëve të zakonshëm.

A e dini për ndonjë organizatë të shoqërisë civile që ka organizuar aktivitete kundër korrupsionit në veriun e Kosovës?

Rreth një e katërta e të anketuarve përmendën ACDC si një organizatë që organizoi aktivitete kundër korrupsionit në veriun Kosovës. Përveç kësaj organizate, AKTIV përmendet gjithashtu me 8%, ndërsa shumica dërrmuese e të anketuarve u përgjigjën se nuk dinë për ndonjë aktivitet anti-korrupsion, që nënkupton që puna e organizatave duhet të përmirësohet në këtë fushë për të arritur më shumë qytetarë. Sektori civil duhet të jetë më aktiv në pjesën sociale dhe të punojë së bashku për ndryshime në shoqëri në çështje të tilla të nxehta. Pjesëmarrësit e fokus grupeve vunë në dukje se aktivitetet ekzistuese janë të pakta dhe të mbuluara keq nga mediat, kështu që ato nuk janë të përhapura dhe për këtë arsye nuk kanë ndikim në situatën sociale në veriun e Kosovës.

Përfundim

Ky hulumtim konkludon se korrupsioni është një problem i rëndë për qytetarët në veri të Kosovës, e që të ketë një vetëdije të madhe për të, por ka mungesë të efikasitetit të institucioneve për t'u marrë me të. Qytetarët nuk janë të informuar në mënyrë të mjaftueshme për punën e institucioneve, të cilat ata e konsiderojnë të jenë një mangësi e konsiderueshme. Përveç njohjes së problemit, shumica e qytetarëve e dinë se kush duhet të ndihmojnë, vetëm duke supozuar se sistemi anti-korrupsion nuk është i mjaftueshëm, dhe në rastin e raportimit ata nuk do të arrijnë asgjë, por të dëmtojnë veten, kështu që ata nuk bëjnë asgjë nga frika. Është theksuar në fokus grupet si një nga arsyet kryesore për mos raportimin e korrupsionit tek autoritetet kompetente.

Është gjithashtu shumë shqetësuese që një përqindje e lartë e të anketuarve kanë përjetuar korrupsion në institucionet në veriun e Kosovës, deri në 49%. Pra, shumë të anketuar kishin përvoja të drejtpërdrejta dhe të tërthorta me korrupsionin në veriun e Kosovës. Duke pasur parasysh se në sondazhet e opinionit publik mbi çështje të tilla të ndjeshme, disa të anketuar nuk ndajnë përfshirjen e tyre të sigurtë, konstatohet se korrupsioni është një çështje që institucionet relevante duhet të marrin seriozisht dhe të merren në mënyrë sistematike. Ky përfundim lidhet me rezultatet e marra në pyetjen nëse të anketuarit do të raportojnë korrupsionin, ku përgjigjet janë shumë të ndara, përkatësisht 39% e të anketuarve do të raportojnë korrupsionin dhe në të njëjtën kohë, të anketuarit nuk do të raportojnë kundër ose nuk janë të sigurtë të raportojnë kundër nëse do ta bëni këtë. Sidoqoftë, fakti që është inkurajues është se të anketuarit janë të vetëdijshëm për institucionet në të cilat mund të raportohen korrupsioni dhe gjithashtu të identifikojnë institucionet që ata besojnë se kanë probleme me korrupsionin.

Zgjidhja sistematike e korrupsionit mund të arrihet vetëm përmes punës së koordinuar dhe veprimit të përbashkët të të gjitha institucioneve dhe qytetarëve. Të anketuarit e kanë identifikuar këtë, dhe është e dukshme nga përgjigjet e tyre se qytetarët dhe organizatat e shoqërisë civile duhet të ndikojnë në punën dhe transparencën e institucioneve. Në këtë drejtim, është e qartë se transparenca e institucioneve është një nga çështjet kryesore që lidhen me korrupsionin në veriun e Kosovës. Në këtë kuptim, rritja e transparencës së institucioneve, si dhe bashkëpunimi më intensiv i institucioneve me qytetarët dhe organizatat e shoqërisë civile, është një kusht për reduktimin e korrupsionit, së bashku me ndryshimin e perceptimit të qytetarëve për ekzistencën e korrupsionit në institucionet në veri të Kosovës.

Rekomandime

Rekomandime që synojnë institucionet e nivelit qendror

1. Rritja e dukshmërisë së institucioneve dhe promovimi i punës së tyre
2. Përmirësimi i sistemit të informacionit në punë dhe shërbime në dispozicion
3. Krijimi i bashkëpunimit më të mirë ndërinstytucional përmes programeve inovative që do të forcojnë bashkëpunimin ndërinstytucional
4. Hetimi i nevojave të qytetarëve për masa shtesë për të parandaluar korrupsionin

Rekomandime që synojnë institucionet e nivelit lokal

1. Rritja e transparencës së punës së shërbimeve
2. Informimi rregullisht për qytetarët për shërbimet dhe aktivitetet në dispozicion
3. Rritja e besimit të qytetarëve në institucionet përmes programeve të synuara

Rekomandime për organizatat e shoqërisë civile

1. Aktivitete më të shumëta për çështje me rëndësi për qytetarët
2. Rritja e fushës së veprimit sipas nevojave të qytetarëve
3. Rritja e dukshmërisë së aktiviteteve
4. Krijimi i bashkëpunimit më të fortë me institucionet dhe qytetarët
5. Krijimi i propozimeve dhe aktiviteteve të projektit duke përdorur hulumtimin e korrupsionit
6. Avokimi për publikim transparent dhe të përgjegjshëm të informacioneve përkatëse